

Programa școlară  
pentru disciplina

Religie  
Cultul Reformat și Cultul Evanghelic

Clasele a IX-a – a XII-a  
Trunchi comun (TC)  
Învățământ liceal

- 2025 -

## NOTĂ DE PREZENTARE

Prezenta programă școlară completează curriculumul pentru disciplina Religie cultul reformat și evanghelic, cu aplicare pentru clasele din învățământul liceal, filiera teoretică, filiera tehnologică și filiera vocațională, forma cu frecvență zi, începând cu anul școlar 2026-2027. Pentru această categorie de clase, conform planurilor-cadru pentru învățământul liceal, forma cu frecvență zi, aprobate ca anexe la OMEC nr. 4350/2025, studiul disciplinei are următoarea alocare orară săptămânală, defalcată pe segmentul trunchi comun (TC):

An de studiu	Clasa a IX-a	Clasa a X-a	Clasa a XI-a	Clasa a XII-a
Tip segment curricular	TC	TC	TC	TC
Nr. săptămânal de ore	1	1	1	1

Programa școlară se elaborează în concordanță cu:

- Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023;
- Recomandările Consiliului Uniunii Europene (2018) privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții;
- Repere pentru proiectarea, actualizarea și evaluarea Curriculumului național. Cadrul de referință al Curriculumului național, aprobat prin OME nr. 3239/2021;
- Profilul de formare al absolventului, aprobat prin OME nr. 6731/2023;

Aceste documente stabilesc cadrul de dezvoltare al competențelor-cheie și al profilului de formare al absolventului de liceu, competențe la a căror formare contribuie și disciplina Religie.

Programa disciplinei Religie este elaborată potrivit modelului de proiectare curriculară centrat pe competențe. Construcția programei este realizată astfel încât să contribuie la dezvoltarea profilului de formare al elevului din ciclul liceal, care descrie așteptările exprimate față de elev la sfârșitul învățământului liceal, prin raportare la cerințele exprimate în Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023, precum și prin raportare la caracteristicile de dezvoltare ale elevilor.

Prin studierea Religiei, absolventul de liceu își dezvoltă identitatea personală și conștiința de sine, fundamentate pe valori spirituale și morale; demonstrează comportamente etice și responsabile, aplicabile în viața personală, socială și profesională; manifestă respect față de diversitate și disponibilitate pentru dialog constructiv; își consolidează cultura generală prin înțelegerea impactului religiei asupra civilizației și culturii universale; exersează capacitatea de reflecție critică și discernământ moral, esențiale pentru luarea deciziilor; se implică activ în comunitate, asumând valori de solidaritate, cooperare și responsabilitate civică.

Disciplina valorifică achizițiile formate în ciclul gimnazial, unde elevii au dobândit primele noțiuni de cultură religioasă, de morală și de raportare la valorile comunității. La liceu, accentul se mută de la acumularea de cunoștințe de bază la dezvoltarea competențelor de reflecție critică, discernământ moral și responsabilitate socială. Progresul vizează consolidarea unei identități personale asumate, pregătirea pentru viața adultă și integrarea valorilor spirituale în contexte sociale, culturale și profesionale mai complexe.

Este complementară cu disciplinele socio-umane prin perspectiva valorică și spirituală asupra omului și societății. Are caracter interdisciplinar, favorizând proiecte comune cu literatura, arta, științele sociale și educația civică.

Elemente de noutate pe care le aduce programa:

- Orientare spre competențe transversale (educația pentru cetățenie democratică, educația pentru viață, dezvoltare personală)

- Actualizarea conținuturilor (corelarea temelor religioase cu provocările lumii contemporane: digitalizare, ecologie, drepturile omului, migrație, multiculturalitate, inteligența artificială)
- Dimensiunea interactivă și practică (implicare socială, voluntariat, utilizarea proiectelor interdisciplinare)
- Deschiderea spre dialog (formarea competenței de dialog interconfesional și intercultural; prezentarea comparativă a valorilor comune ale diferitelor tradiții religioase)
- Accent pe formarea caracterului și a autocunoașterii (dezvoltarea rezilienței, a inteligenței emoționale și spirituale; instrumente de reflecție personală - jumal reflexiv, portofoliu spiritual).

Structura programei școlare de Religie include, pe lângă nota de prezentare, următoarele elemente:

- Competențe generale;
- Competențe specifice și exemple de activități de învățare;
- Conținuturi;
- Sugestii metodologice

**Competențele sunt ansambluri structurate** de cunoștințe, abilități și atitudini dezvoltate prin învățare, care permit rezolvarea unor probleme specifice unui domeniu sau a unor probleme generale, în contexte diverse.

**Competențele generale** se referă la achizițiile pe care elevul le dobândește la disciplina Religie pe parcursul întregului ciclu liceal. Acestea au un dublu rol: pe de o parte, reflectă contribuția disciplinei la profilul de formare al absolventului și, implicit, la dezvoltarea competențelor-cheie; pe de altă parte, structurează disciplina în funcție de profilul de formare.

**Competențele specifice** derivă din competențele generale și reprezintă etape intermediare în dobândirea acestora, fiind formate pe parcursul unui an școlar. Ele sunt adaptate nivelului de dezvoltare al elevilor, ghidează evaluarea performanțelor acestora și oferă cadrul pentru organizarea demersului didactic. Ca etape ale formării competențelor generale, competențele specifice evidențiază progresia acestora de la un an de studiu la altul, contribuind treptat la dezvoltarea competenței generale. Derivarea lor presupune o diferențiere atentă a etapelor procesului de învățare, astfel încât, la finalul studiului disciplinei Religie, elevii să fi dobândit competențele generale corespunzătoare.

**Activitățile de învățare** constituie contexte în care competențele specifice sunt dezvoltate, exersate și consolidate. Ele au rol orientativ și recomandat pentru profesori, oferindu-le libertatea de a folosi exemplele propuse de programa școlară, de a le completa sau de a le înlocui, astfel încât să adapteze procesul didactic la realitățile concrete ale clasei. În acest mod, crearea de parcursuri de învățare individualizate și personalizate nu mai rămâne un simplu ideal, ci devine realizabilă prin metode și modalități concrete de aplicare.

**Conținuturile învățării** - sunt organizate pe domenii și reprezintă achiziții de bază prin care se urmărește formarea competențelor elevilor. La nivelul fiecărei clase, programa prezintă o ofertă curriculară care include aspecte de învățătura creștină, dialogul interreligios și intercultural, formarea morală aplicată și implicarea responsabilă în viața comunitară

**Sugestiile metodologice** oferă exemple de strategii didactice, repere pentru planificarea demersului didactic și elemente pentru evaluarea continuă. Acestea includ recomandări privind desfășurarea efectivă a procesului de predare-învățare-evaluare centrat pe formarea competențelor, exemple de strategii didactice care sprijină realizarea competențelor specifice, precum și propuneri de abordare interdisciplinară și integrată. În plus, acestea cuprind repere pentru evaluarea învățării, raportată la competențele urmărite, putând fi utilizate diverse forme, metode și instrumente de evaluare.

Cadrele didactice sunt încurajate să planifice didactica pe baza competențelor, să adapteze activitățile la context și să utilizeze metode variate de evaluare, cu accent pe progresul și dezvoltarea elevului.

Pentru a asigura un cadru coerent în predarea Religiei, programa școlară propune un set de elemente comune pentru toate cultele din România care au drept de predare a propriei religii în sistemul de învățământ: lista competențelor generale, o parte dintre competențele specifice și o serie de exemple de activități de învățare și partea generală a sugestiilor metodologice. Listele de competențe specifice și de conținuturi sunt elaborate de către fiecare cult, permițând orientarea către teme relevante pentru fiecare dintre acestea.

## COMPETENȚE GENERALE (CG)

<b>C.G.1</b>	<b>Exprimarea identității religioase, la nivel individual și al comunității, în diferite contexte de viață</b>
<b>C.G.2</b>	<b>Analizarea formelor de exprimare religioasă și a modurilor de viață în religiile lumii</b>
<b>C.G.3</b>	<b>Adoptarea unor decizii responsabile privind viața personală și comunitară, în concordanță cu valorile religios-morale</b>
<b>C.G.4</b>	<b>Colaborarea cu ceilalți pentru promovarea comuniunii în societate, prin respectarea valorilor religioase ale fiecărei persoane</b>

**COMPETENȚE SPECIFICE (CS)  
ȘI  
EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)**

**C.G. 1 - Exprimarea identității religioase, la nivel individual și al comunității, în diferite contexte de viață**

<p><b>IX.CS.1.1.</b> Definirea elementelor care construiesc propria identitate religioasă.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>Identificarea unor caracteristici creștine ale personajelor principale ale Vechiului Testament prin analiza textelor biblice și realizarea de hărți conceptuale.</i></li> <li>- <i>Evidențierea valorilor creștine prin deciziile de viață ale personajelor din Vechiul Testament, utilizând jocul de rol sau monologul.</i></li> <li>- <i>Prezentarea învățaturii Bibliei despre valorile morale creștine prin dezbateri cu tema împărăției lui Dumnezeu și a împărățiilor pământești, în care să se evidențieze formarea caracterului din perspectivă creștină, pe baza literaturii și înțelepciunii Vechiului Testament.</i></li> </ul>
<p><b>IX.CS.1.2.</b> Explicarea semnificațiilor specifice care definesc învățătura de credință (fundamentele religiei creștine)</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>Explicarea unor noțiuni esențiale ale credinței creștine cum ar fi: creație, eschatologie, lege/poruncă, profeție mesianică prin elaborarea unor tabele sau unor instrumente individuale de lucru (digitale) care să servească la clarificarea și înțelegerea conceptelor pe parcursul anului școlar.</i></li> <li>- <i>Prezentarea formelor și instrumentelor de cult prin proiecte de grup, în care sunt comparate locurile și rânduielile liturgice din Vechiul Testament cu cele contemporane.</i></li> <li>- <i>Clasificarea profesiilor mesianice din Vechiul Testament prin realizarea unui infografic sau poster în care să se facă referiri la Isus și la împlinirea profesiilor.</i></li> </ul>

**C.G. 2 - Analizarea formelor de exprimare religioasă și a modurilor de viață în religiile lumii**

<p><b>IX.CS.2.1.</b> Analizarea formelor de exprimare bazate pe respectul diversității religioase, cunoașterea și asumarea învățaturii de credință proprii</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>Diferențierea credințelor păgâne și cea transmisă de Dumnezeu în Vechiul Testament prin realizarea unei dezbateri de tip masă rotundă pe tema: “Mă interesează ce crezi, dar credința mea se bazează astfel pe cuvântul Domnului”.</i></li> <li>- <i>Implementarea învățaturii lui Dumnezeu (Cele zece porunci/Tora) care stă la baza formării societăților vechi și moderne prin realizarea unui Cod de Lege pentru diferite grupuri vulnerabile actuale.</i></li> <li>- <i>Contrastarea cu ajutorul analizei a paradoxurilor credinței lui Daniel și a celor care s-au asimilat în cultura babiloniană printr-un eseu sau o compunere meditativă individuală cu tema:” Cine își va pierde viața, o va câștiga”.</i></li> </ul>
---

**C.G. 3 - Adoptarea unor decizii responsabile privind viața personală și comunitară, în concordanță cu valorile religios-morale**

<p><b>IX.CS.3.1.</b> Analizarea rolului valorilor religioase în luarea deciziilor din viața personală</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>Compararea unor texte biblice din Vechiul Testament în diferite contexte din viața de zi cu zi prin argumentare sau scurtă reflecție (realizarea unui jurnal al elevului) cu ajutorul identificării și numirii trăsăturilor de caracter recunoscute în propria viață.</i></li> <li>- <i>Examinarea validității deciziilor luate de personajele biblice din Vechiul Testament (de exemplu David, Ezdra, Neemia, Daniel) prin joc de rol, bibliodramă sau interviu (chair-interview). De exemplu: putere sau supunere (Daniel), înălțare sau persecuție (David), confort sau slujire (Neemia), recunoaștere sau smerenie înaintea lui Dumnezeu (Ezdra).</i></li> <li>- <i>Justificarea deciziilor luate de împărații, preoții sau profesii loiali ai lui Dumnezeu comparându-le cu alegerile din societatea contemporană prin redactarea unor eseuri sau prezentarea unor filme de scurt metraj. Teme posibile: Fidelitate față de Dumnezeu sub presiunea puterii – Daniel, Devotament față de Cuvântul lui Dumnezeu – Ezra, Conducere slujitoare și asumarea</i></li> </ul>
--

responsabilității – Neemia, Speranță și prezența lui Dumnezeu în suferință – Ezechiel, Smerenie și dreptate lăsată în mâinile lui Dumnezeu – David, constanța fidelității este mai importantă decât succesul de început – Solomon.

**C.G. 4 - Colaborarea cu ceilalți pentru promovarea comunității în societate, prin respectarea valorilor religioase ale fiecărei persoane**

<b>IX.CS.4.1.</b> Integrarea valorilor religioase pentru realizarea și menținerea solidarității comunitare.	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Structurarea premiselor formulate de Samuel (1 Samuel 8) pentru înființarea regatului poporului lui Israel și rezultatul guvernării țării prin prezentări individuale sau de grup - Power point, hipertext, etc.</li> <li>- Formularea valorilor care au stat la baza formării unei societăți noi din timpul lui Ezdra și Neemia și compararea acestora cu cele actuale cu ajutorul unor quiz-uri interactive – teste biblice (Kahoot, Quizizz, etc.)</li> <li>- Crearea unei lucrări de literatură contemporană (vers liber, lirică digitală, poezie performativă, haiku) artistice (cu materiale moderne) sau muzicale (rap, HipHop) cu denumirea „Prototipul înțelepciunii biblice”.</li> </ul>	
<b>IX.CS.4.2.</b> Proiectarea unor activități și proiecte individuale și de grup, prin aplicarea valorilor religioase	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Ilustrarea sărbătorilor din Vechiul Testament și cele creștine arătând importanța lui Cristos prin realizarea unui poster sau design digital în care să se evidențieze linearitatea și simbolurile proprii și comune cu alte religii și culte.</li> <li>- Realizarea unui colaj digital sau a unei prezentări cu imagini și citate scurte arătând valorile religioase manifestate în timpul peregrinării prin pustiu prin comparație cu manifestările actuale (de exemplu: credință, ascultare, perseverență, responsabilitate comunitară).</li> <li>- Generarea unor videoclipuri scurte cu tema: „Eu și Biblia mea” în care să se realizeze interviuri cu enoriașii diferitor culte și biserici.</li> </ul>	

**CLASA a IX-a**

**CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII**

<b>Domenii de conținut</b>	<b>Conținuturi</b>
Poporul ales se bucură și Îl slăvește pe Dumnezeu Creatorul	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Sfânta Scriptură în viața mea</li> <li>• De la începutul lumii până la reînnoirea finală</li> <li>• Căderea în păcat și consecințele ei</li> </ul>
Poporul legământului vestește promisiunea lui Dumnezeu.	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Legământul lui Dumnezeu cu patriarhii Vechiului Testament</li> <li>• Dumnezeu-eliberatorul în viața poporului Vechiului Testament</li> <li>• Poporul lui Dumnezeu în căutarea Pământului Făgăduinței</li> </ul>
Dumnezeu formează o comunitate – o împărăție din poporul lui Israel	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Împărăția Poporului Ales în învățătura lui Dumnezeu</li> <li>• Viața regilor în Vechiul Testament</li> <li>• Țara Sfântă după robia babiloniană</li> </ul>
Cei aleși se bucură în legea și în învățătura lui Dumnezeu	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Manifestarea iubirii lui Dumnezeu prin cele zece porunci</li> <li>• Puterea rugăciunii în viața regilor și a profeților</li> <li>• Înțelepciunea – ordonatoarea lumii: călăuzirea Duhului Sfânt în Vechiul Testament</li> <li>• Credincioșie și statornicie față de Dumnezeu în viața profeților</li> <li>• Valorile religioase în lumea de azi</li> </ul>
Sfinții lui Dumnezeu sărbătoresc așteptându-l pe Cristos.	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Cultul, formele închinării și sărbătorile în perioada Vechiului Testament</li> <li>• Profețiile mesianice în Vechiul Testament</li> </ul>

CLASA a X-a

COMPETENȚE SPECIFICE (CS)  
ȘI  
EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

**C.G. 1 - Exprimarea identității religioase, la nivel individual și al comunității, în diferite contexte de viață**

**X.CS.1.1.** Identificarea elementelor care definesc comunitatea religioasă

- Organizarea informațiilor referitoare la viața persoanelor biblice studiate în Noul Testament prin realizarea unui organizator grafic la alegere (schemă, tabel cronologic, hartă conceptuală, ciorchine).
- Recunoașterea în texte biblice date (Pescuirea minunată, Chemarea lui Levi) a elementelor care definesc chemarea și apartenența la comunitatea lui Isus, prin completarea unui tabel comparativ.
- Explicarea simbolurilor și semnificația sărbătorilor Pascale prin realizarea unui jurnal reflexiv personal.
- Descrierea caracteristicilor vieții comunitare a primilor creștini (Fapte 2,42–47) printr-o scurtă prezentare orală, evidențiind solidaritatea și rugăciunea comună.

**X.CS.1.2.** Ilustrarea adecvată a semnificațiilor care definesc învățătura de credință (fundamentele religiei creștine), în diferite contexte de comunicare

- Identificarea principalelor mesaje ale Bunei Vestiri și ale Nașterii lui Isus printr-un exercițiu de asociere între versete și imagini simbolice.
- Explicarea în perechi a sensului teologic al Pildelor despre Împărăția lui Dumnezeu, prin întrebări ghidate prestabilite.
- Relatarea modului în care Învierea lui Lazăr și discuția cu Nicodim reflectă speranța și renașterea credinței, prin evidențierea unor cuvinte cheie (tip Hashtag) și prin narațiuni scurte.

**C.G. 2 - Analizarea formelor de exprimare religioasă și a modurilor de viață în religiile lumii**

**X.CS.2.1.** Clasificarea doctrinelor religiilor antice și a confesiunilor de credință a evangheliei

- Compararea în echipe a unor texte doctrinare din Epistola lui Iacov și Filipeni, prin evidențierea diferențelor între credința vie și cea formală.
- Analizarea cauzelor și efectelor răspândirii creștinismului în Europa, pornind de la misiunea lui Pavel, printr-o hartă tematică interactivă.
- Aplicarea învățăturilor despre Înălțarea lui Isus și porunca misionară în contexte actuale, prin elaborarea unui eseu: „Cum pot fi eu martor al credinței în lume?”.

**C.G. 3 - Adoptarea unor decizii responsabile privind viața personală și comunitară, în concordanță cu valorile religios-morale**

**X.CS.3.1.** Prioritizarea învățăturilor de credință în luarea deciziilor din viața personală și a comunității

- Evaluarea reacțiilor posibile ale personajelor din pildele lui Isus, pentru identificarea atitudinii și a comportamentului care reflectă cel mai bine valorile evanghelice (iubirea față de aproapele, iertarea și împăcarea, smerenia și recunoștința, adevărul și dreptatea credința vie, care se manifestă și prin fapte bune) printr-o dezbatere în grup.
- Argumentarea modului în care principiile din Epistola lui Iacov pot ghida responsabilitatea atitudinală și factuală în comunitatea școlară, printr-un cod de etică morală sau de bune maniere / regulament de ordine interioară a clasei.
- Justificarea alegerii unor decizii personale inspirate din Epistola către Evrei, printr-un portofoliu reflexiv.

**C.G. 4 - Colaborarea cu ceilalți pentru promovarea comuniunii în societate, prin respectarea valorilor religioase ale fiecărei persoane**

<p><b>X.CS.4.1.</b> Formularea particularităților unei comunități construite pe valorile religioase creștine</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Crearea unei baze de date cu valori inspirate din temele textelor biblice ale lui Pavel, prin realizarea unei „hărți a valorilor comunitare” integrând concepte precum solidaritate, credință și slujire.</li> <li>- Elaborarea unor activități care să promoveze voluntariatul și slujirea inspirate de sărbătoarea Rusaliilor prin realizarea unui proiect școlar cu titlul: „Comunitatea care inspiră”.</li> <li>- Formularea unor afirmații comparând viața comunității locale contemporane, modelată de valorile creștine, cu idealul biblic al comunității primare, prin proiectarea unei prezentări multimedia.</li> </ul>
<p><b>X.CS.4.2.</b> Dezvoltarea unor interacțiuni pozitive cu alții într-o diversitate de contexte, prin acceptarea diversității religioase și prin manifestarea deschiderii pentru rezolvarea conflictelor.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Crearea unei piese dramatice pe baza Pildei samariteanului milostiv, prin crearea unui scenariu de teatru biblic pentru a promova empatia și acceptarea diferențelor.</li> <li>- Generarea unor idei de flash-mob inspirate de exemplul lui Corneliu întors la Dumnezeu cu titlul „Dialogul care unește”, prin organizarea unui atelier interconfesional.</li> <li>- Construirea unui model de plan de marketing, pornind de la un eveniment din Noul Testament, care să transmită mesaje de respect și comuniune, prin proiectarea unei campanii vizuale „Împreună pentru.”.</li> </ul>

## CLASA a X-a

### CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Domenii de conținut	Conținuturi
Cuvântul S-a făcut trup și noi am devenit copii ai lui Dumnezeu	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Nașterea Evangheliei – promisiunea lui Dumnezeu se împlinește în Isus</li> <li>• Isus se prezintă – botezul și ispita</li> <li>• Puterea chemării – ucenicii pe urmele lui Isus</li> </ul>
Apostolii și misiunea	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Hristos a înviat – Domnul cel viu se întâlnește cu ucenicii Săi</li> <li>• Comunitatea formată de Duhul Sfânt – prima comunitate creștină</li> <li>• Misiunea dincolo de granițe – slujirea lui Petru și Pavel</li> <li>• Ucenicii contemporani: Biserica continuă să-l slujească pe Cristos</li> </ul>
„Fiți împlinitori ai Cuvântului, nu numai ascultători ”	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Responsabilitatea credinței și a cuvântului – în Epistola lui Iacov</li> <li>• Perseverență și comunitate – calea credinței în Epistola către Evrei</li> <li>• Împlinirea promisiunilor lui Dumnezeu</li> <li>• A deveni înfăptuitori ai Cuvântului – o viață care izvorește din credință</li> </ul>
Isus este Învățătorul ieri, azi și în veci	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Cel care își zidește casa pe stâncă: siguranța vieții întemeiate pe învățătura lui Isus</li> <li>• Tainele Împărăției lui Dumnezeu și parabolele iubirii</li> <li>• Puterea și mila lui Isus ilustrate prin minuni</li> <li>• Victoria lui Isus asupra morții și viața Sa în noi: previziunea învierii</li> </ul>
Să sărbătorim privind la Hristos	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Sărbătorile mântuirii și rolul lor în viața comunității – De la Duminica Floriilor până la Rusalii</li> </ul>

**COMPETENȚE SPECIFICE (CS)  
ȘI  
EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)**

**C.G. 1 - Exprimarea identității religioase, la nivel individual și al comunității, în diferite contexte de viață**

**XI.CS.1.1.** Exemplificarea unor elemente de natură religioasă, la nivelul produselor culturale – literatură, artă, pictură, cinematografie

- *Identificarea valorilor creștine propuse de Isus în Predica de pe munte care stau la baza eticii creștine prin realizarea unor mini prezentări individuale sau de grup, aplicabile în diferite contexte de viață.*
- *Evidențierea unei teme morale (de exemplu, conștiința, iubirea etc.) în diferite opere literare, prin realizarea unei mini colecții individuale (cu imagini, citate și explicații scurte).*
- *Prezentarea artei decorative bisericești (de exemplu, tavane casetate, modele de fețe de masă, reprezentări heraldice, reprezentări ale lui Calvin), prin realizarea unui album fizic sau digital pentru evidențierea motivelor religioase.*

**XI.CS.1.2.** Evidențierea unor elemente cu caracter interdisciplinar, care contribuie la construcția și afirmarea identității religioase

- *Definirea unor concepte esențiale eticii și valorilor creștine realizând o harta conceptuală sau un tabel creativ în care să se regăsească definițiile relevante, completate pe tot parcursul anului.*
- *Descrierea factorilor care modelează identitatea religioasă (de exemplu, familia, biserica, comunitatea etc.) sub forma unui jurnal zilnic.*
- *Ilustrarea dezvoltării și consolidării credinței prin realizarea unui reportaj imaginar cu un personaj biblic având titlul: „Importanța valorilor creștine”.*

**C.G. 2 - Analizarea formelor de exprimare religioasă și a modurilor de viață în religiile lumii**

**XI.CS.2.1.** Demonstrarea modului în care religiile transformă viziunea despre lume, om și comuniune

- *Demonstrarea valorilor creștine fundamentale referitoare la respectul pentru viață (de ex. viața ca dar al lui Dumnezeu, unicitatea, demnitatea), pe baza unor texte biblice sau contemporane, ilustrate printr-o creație artistică (desen sau colaj digital).*
- *Utilizarea dramatizării (scenă scurtă, joc de rol), pentru ilustrarea manifestării dragostei creștine față de aproapele.*
- *Analizarea problemelor etice, pe baza principiilor formulate în a doua parte a Decalogului, în situații concrete de viață (de ex. respect, fidelitate, sinceritate, posesie etc.), prin realizarea unui tabel vizual (metoda „ciorchine”).*

**C.G. 3 - Adoptarea unor decizii responsabile privind viața personală și comunitară, în concordanță cu valorile religios-morale**

**XI.CS.3.1.** Recomandarea unor modele și repere demne de urmat în luarea deciziilor

- *Argumentarea deciziilor luate în viața de zi cu zi pe baza învățăturilor lui Isus din Predica de pe Munte, aplicată la dilemele cotidiene (iubirea dușmanilor, furia și iertarea, sinceritatea etc.), prin realizarea unei diagrame.*
- *Validarea posibilităților sistemului de valori religioase și morale în propria viață (situații personale de decizie) prin scrierea unui eseu.*
- *Propunerea unor opțiuni alternative pentru provocările morale ale adolescenței (dragoste, fidelitate, alegerea profesiei, eșec) în cadrul unei dezbateri structurate.*

**C.G. 4 - Colaborarea cu ceilalți pentru promovarea comuniunii în societate, prin respectarea valorilor religioase ale fiecărei persoane**

<b>XI.CS.4.1.</b> Simularea unor contexte de relaționare care promovează modele creștine de coeziune socială
<ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>Elaborarea unor argumente, privind posibilitățile de promovare a coeziunii sociale în micro-comunități (ex. clasă) pe baza principiilor creștine, prin realizarea unui plan comunitar interactiv (tablă digitală: Padlet), intitulat „Plasa Iubirii”.</i></li> <li>- <i>Propunerea unor noi soluții pentru diferite conflicte comunitare, ținând cont de principiile etice fundamentale, cu ajutorul unei hărți interactive de decizie.</i></li> <li>- <i>Crearea unui portofoliu privind manifestările practicii religioase etice (de exemplu, credință fără ipocrizie, sfințirea duminicii etc.) cu ajutorul discuțiilor în echipe mici.</i></li> </ul>
<b>XI.CS.4.2.</b> Propunerea soluțiilor noi pentru provocările lumii contemporane, care au un impact asupra vieții religioase individuale și comunitare
<ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>Sintetizarea provocărilor etice moderne (ex. hărțuirea digitală, dileme bioetice etc.) și a principiilor creștine, prin elaborarea unui mini-manual de etică.</i></li> <li>- <i>Compunerea unei povești cu titlul „Viața mea în mâinile lui Dumnezeu”, prin crearea unui plan de viață personală sau de carieră.</i></li> <li>- <i>Generarea unor soluții responsabile și centrate pe om, bazate pe principii creștine, pentru întrebările etice ale secolului al XXI-lea (de exemplu, manipularea genetică, inteligența artificială) prin crearea unei prezentări PowerPoint.</i></li> </ul>

## CLASA a XI-a

### CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Domenii de conținut	Conținuturi
Viața în mâinile lui Cristos	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Bazele eticii creștine: responsabilitatea și libertatea individului în lumea contemporană</li> <li>• Stâlpuț eticii Vechiului Testament: partea a doua a Decalogului</li> <li>• Respectul față de viață: avortul sinuciderea, euthanasia.</li> <li>• Implicațiile morale ale descoperirilor științifice</li> </ul>
Cu Cristos în provocările tinereții	<ul style="list-style-type: none"> <li>• „...de șapte ori cade și se ridică...”: gestionarea eșecului în lumina Scripturii</li> <li>• Privire spre viitor: dilemele relației de cuplu, alegerii carierei și ale vârstei adulte</li> <li>• „Al Domnului este pământul...”: ocrotirea creației și responsabilitatea etică a omului față de lumea creată</li> <li>• Etica clicurilor: provocările morale ale lumii virtuale</li> </ul>
Cu suflet tânăr pe calea credinței lui Cristos	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Cine sunt ? – Pe căile identității, credinței și valorilor morale</li> <li>• Glasul lui Hristos: conștiința, ca busolă interioară în deciziile de zi cu zi</li> </ul>
Călăuza lui Cristos și semnele drumului vieții	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Învățătura lui Cristos gravată în inimă: marea poruncă și etica revoluționară "Iubește-ți dușmanul!"</li> <li>• Sinceritate și ipocrizie: autenticitatea omului în vorbe și fapte</li> <li>• Mânie și iertare: dileme morale în relațiile umane</li> <li>• „Voi sunteți sarea pământului...”: exemple de slujire și implicare comunitară în societate</li> </ul>
Sărbătorind comuniunea lui Cristos	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Etica timpului liber: stil de viață responsabil și petrecere a timpului liber plăcută lui Cristos</li> <li>• Odihna întru Cristos: respectarea corectă a zilei de odihnă</li> </ul>

**COMPETENȚE SPECIFICE (CS)  
ȘI  
EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)**

**C.G. 1 - Exprimarea identității religioase, la nivel individual și al comunității, în diferite contexte de viață**

<b>XII.CS.1.1.</b> Prezentarea situației Bisericii ca trup al lui Hristos prin exemple din diferite epoci istorice în oglinda identității religioase personale
<ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>Ilustrarea metodelor de asupraire a creștinătății în primele secole după Hristos, prin scrierea unei scrisori (epistole) în numele unui discipol al lui Pavel.</i></li> <li>- <i>Explicarea principalelor învățături ale lui Kálvin János, urmată de prezentarea acestora sub forma unui scurt videoclip sau film documentar: Kálvin azi — ce mesaj ar avea pentru secolul XXI?</i></li> <li>- <i>Prezentarea sărbătorilor creștine în diferite confesiuni, prin crearea unei invitații pentru o sărbătoare aleasă în echipă.</i></li> </ul>
<b>XII.CS.1.2.</b> Interpretarea critică a rolului identității religioase în contextul evenimentelor istorice
<ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>Rezumarea principalelor învățături ale religiei iudaice prin realizarea unei prezentări (PPT),</i></li> <li>- <i>Compararea măsurilor și deciziilor religioase și politice ale regelui Sfântul Ștefan și ale regelui Sfântul Ladislau, într-un eseu analitic, cu titlul: „Credință, putere, identitate națională”.</i></li> <li>- <i>Interpretarea principalelor evenimente ale Revoluției prin realizarea unui reportaj creativ (preot, istoric, membru de familie) cu titlul: „ Dumnezeu și libertatea: schimbări religioase și sociale în anul 1989”.</i></li> </ul>

**C.G. 2 - Analizarea formelor de exprimare religioasă și a modurilor de viață în religiile lumii**

<b>XII.CS.2.1.</b> Compararea elementelor definitorii ale religiilor antice și a rolurilor acestora în plan istoric, social și cultural
<ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>Compararea viziunii despre valoarea omului (antropologie) în creștinism și în iudaism, prin completarea organizatorilor grafici Analogy Organizers sau Analogy Generator..</i></li> <li>- <i>Reconstituirea influenței islamului, în viața principatelor din Transilvania prin compunerea unor rugăciuni specifice secolului al-XVII-lea.</i></li> <li>- <i>Integrarea noțiunilor despre toleranță, pe baza textului „Edictului pentru toleranță”, prin realizarea unui film de scurt metraj, cu repetarea afirmațiilor „La noi în comunitate nu se obișnuiește”.</i></li> </ul>

**C.G. 3 - Adoptarea unor decizii responsabile privind viața personală și comunitară, în concordanță cu valorile religios-morale**

<b>XII.CS.3.1.</b> Argumentarea unor alegeri în situații problematice din viața personală și a comunității, prin valorificarea învățăturilor de credință ca surse de reziliență
<ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>Interpretarea deciziilor lui Bonifatius, din Evul mediu prin realizarea unui interviu, luând ca resursă datele biografice ale acestuia.</i></li> <li>- <i>Compararea semnificației zilelor de 31 octombrie și 1 noiembrie prin realizarea Cotidianului de Wittenberg din ziua de 2 noiembrie 1517.</i></li> <li>- <i>Formularea unor concluzii analizând biografia domnitorilor protestanți ai Transilvaniei prin realizarea unui avatar sau „The roll on the Wall” cu titlul A fi lider al unui popor rănit.</i></li> </ul>

**C.G. 4 - Colaborarea cu ceilalți pentru promovarea comuniunii în societate, prin respectarea valorilor religioase ale fiecărei persoane**

<b>XII.CS.4.1.</b> Sintetizarea propriilor convingeri, atitudini și valori religioase, manifestate în diferite contexte ale vieții
<ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>Rescrierea unor pasaje din „Îndemmurile regelui Sfântul Ștefan către prințul Emeric” în forma modernă prin realizarea unui podcast.</i></li> <li>- <i>Prezentarea unei sărbători chineze sau japoneze prin realizarea unui meniu scris și al unui program al evenimentului.</i></li> </ul>

- Sintetizarea noțiunilor despre Cina Domnului în diferite culte prin realizarea unui glosar cu titlul: „Cu trupul lui Hristos împreună, la masă cu Hristos”.

**XII.CS.4.2.** Elaborarea, în calitate de cetățean responsabil a unor activități care promovează respectarea valorilor religioase

- Proiectarea unei expoziții virtuale pe tema „Biserica în evul mediu” prin realizarea unei prezentări tip Prezi sau unei Camere de Evadare Genially.
- Elaborarea unui itinerar pe tema „Pe urmele galerienilor” prin decorarea grafică a unei hărți virtuale interactive.
- Realizarea unui discurs scurt (tip Public Speaking) pe tema 2 Tim 1,7a prin prezentarea valorilor asumate de credincioși moderni ca Martin Luther King, Dietrich Bonhoeffer, Visky Ferenc, Csiha Kálmán.

## CLASA a XII-a

### CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Domenii de conținut	Conținuturi
O lume în așteptarea Mântuitorului și formele căutării	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Fundamentul Bisericii este Cuvântul - Evanghelia în lumea păgână</li> </ul>
Cei care îl urmează pe Cristos, răspânditori devotați ai Evangheliei.	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Creștinismul de la Imperiul Roman la Evul Mediu</li> <li>• Organizarea statului și creștinarea maghiarilor</li> <li>• Istoria Bisericii maghiare medievale</li> </ul>
Viața bazată pe valorile creștine presupune reînnoirea.	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Reforma germană și elvețiană: Martin Luther și Jean Calvin</li> <li>• Reformatorii maghiari: Dévay Bíró Mátyás, Szegedi Kis István</li> <li>• Traduceri ale Bibliei în limba maghiară și mărturisiri de credință: Károli Gáspár, Szenczi Molnár Albert</li> <li>• Principi-păzitori: Mari principii în Transilvania</li> <li>• Istoria și bazele budismului: Kőrösi Csoma Sándor</li> </ul>
A rămâne în prezența lui Cristos.	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Reforma în Bazinul Carpatic, în plină modernizare</li> <li>• Secolul al XX-lea, o epocă a încercărilor și a vieților exemplare</li> </ul>
Modalitățile de celebrare a comuniunii cu Cristos.	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Modalitățile de celebrare a comuniunii cu Cristos</li> <li>• Lumea hinduismului, budismului și a religiilor din Extremul Orient</li> </ul>

## SUGESTII METODOLOGICE

Sugestiile metodologice oferă repere esențiale pentru proiectarea, organizarea și desfășurarea eficientă a activităților de predare-învățare-evaluare în cadrul orelor de Religie la liceu. Acestea vizează sprijinirea cadrului didactic în personalizarea demersului educațional, prin integrarea unor metode didactice moderne, interactive și adaptate la profilul generației actuale de elevi, inclusiv prin dezvoltarea competențelor digitale.

Programa școlară actuală pentru disciplina Religie promovează o învățare centrată pe elev, care accentuează implicarea activă a elevului în procesul de învățare, contextualizarea conținuturilor religioase în realități de viață concrete, dimensiunea socială a învățării – cooperare, colaborare, empatie, responsabilizarea elevilor în raport cu propria dezvoltare morală, spirituală și civică și dezvoltarea competențelor digitale și media, esențiale pentru învățarea secolului XXI.

### A. Strategii didactice – revalorizări ale metodelor tradiționale, noi abordări

Pentru a atinge finalitățile educaționale specifice liceului și a forma competențe relevante, este necesară utilizarea unor metode variate, care îmbină gândirea critică, creativitatea, reflecția și tehnologia. Prezentăm sintetic o listă cu metode tradiționale și moderne, respectiv cu metode care valorizează/ formează competențe digitale, care pot fi utilizate în ora de Religie.

#### 1. Metode tradiționale și moderne

- Explicația și prelegerea narativă – Asigură prezentarea coerentă a temelor teologice, adaptată la nivelul de înțelegere al elevilor; este potrivită în activitățile care vizează analiza de texte biblice, patristice etc.
- Conversația euristică – Stimulează gândirea elevilor, prin întrebări bine formulate, conducând la descoperirea personală a adevărilor religioase; este o metodă care se poate aplica în activități de prezentare a unor concepte religioase.
- Lectura explicativă și interpretarea textului biblic – Facilitează învățarea la religie, cu accent pe înțelegerea termenilor specific, semnificația morală și aplicabilitatea în viața cotidiană, fundamentată biblic.
- Studiul de caz – Îi ajută pe elevi să analizeze și să dea răspunsuri din perspectiva moralei creștine la situații etice complexe (avort, eutanasiu, dreptate socială), pornind de la experiența lor de viață sau de la diferite evenimente și problematici sociale.
- Portofoliul tematic – Dezvoltă capacitatea elevilor de efort pentru rezolvarea unei teme mai complexe, autonomia în învățare, abilitățile de colaborare și capacitatea de autoevaluare. Elevii adună pe parcursul semestrului reflecții personale, analize de texte religioase, recenzii de filme cu tematică religioasă etc.
- Eseul argumentativ – Elevii exersează exprimarea opiniilor și formularea de argumente coerente cu privire la diferite evenimente din viața cotidiană sau la teme mai complexe precum: „Este credința compatibilă cu știința?”, „Ce înseamnă libertatea religioasă în societatea de azi?”
- Dezbateră de tip academic (Oxford-style) – Favorizează gândirea critică, argumentarea, empatia intelectuală. Se abordează dileme morale sau religioase: „Banii pot cumpăra fericirea?”, „Religia și drepturile omului sunt în conflict?”
- Lectura comparativă – Dezvoltă spiritul analitic și interconectarea cunoștințelor, prin compararea unor texte religioase cu texte literare sau filosofice pe teme comune (ex. iubirea, suferința, mântuirea).

#### 2. Metode care sprijină dezvoltarea de competențe digitale

Predarea Religiei în liceu trebuie să se racordeze la realitatea digitală a elevilor, oferindu-le un cadru în care să-și dezvolte atât gândirea morală, cât și competențele digitale. Iată câteva metode recomandate:

- WebQuest religios – Elevii investighează teme (ex. „Simbolurile religioase în arta europeană”) folosind surse online credibile. Rezultatul poate fi prezentat sub formă de infografice, prezentări sau postere digitale.
- Crearea de conținut digital – Elevii realizează podcasturi, videoclipuri scurte, prezentări interactive sau materiale vizuale pe teme religioase. Exemple: un vlog despre semnificația unei sărbători, un tutorial despre rugăciune, un interviu cu un preot/localnic implicat în comunitate.

- Utilizarea platformelor educaționale Google Classroom, Moodle sau Padlet pentru organizarea materialelor și a activităților.
- Quiz-uri interactive (Kahoot, Quizizz) – Pot fi utilizate pentru recapitulare sau evaluare dar și pentru momentele de captare a atenției la începutul unei activități.
- Crearea unui blog tematic – Poate fi planificată realizarea unui blog al clasei, unde elevii postează reflecții, eseuri, impresii din excursii religioase, recenzii de filme/documentare. Se dezvoltă competențe media, digitale și de scriere argumentativă.
- Tururi virtuale și realitate augmentată – Pot fi utilizate pentru vizitarea virtuală a unor obiective religioase. Folosirea aplicațiilor AR pentru descoperirea simbolurilor dintr-o biserică.
- Proiecte colaborative online – Elevii din clase sau școli diferite colaborează online pe o temă moral-religioasă. Se pot realiza e-book-uri, colecții de rugăciuni sau mărturii ale tinerilor despre credință.

### 3. Metode pentru dezvoltarea competențelor verzi

În învățătura creștină, lumea creată este darul lui Dumnezeu, iar omul are o vocație de iconom al creației. Educația religioasă poate cultiva în elevi iubirea față de creație ca formă de iubire față de Dumnezeu, conștientizând că distrugerea naturii nu este doar o problemă ecologică, ci și una spirituală: o ruptură a comuniunii cu Dumnezeu, cu semenii și cu lumea. În formarea competențelor verzi prin disciplina Religie, pot fi utilizate următoarele metode:

- **Lectura biblică interactivă (cu aplicații digitale)**

Folosind aplicațiile de Biblie online sau fișe interactive create în Wordwall / Google Forms, elevii pot identifica: texte biblice referitoare la creație, porunci despre protejarea creației, virtuți precum: cumpătarea, milostenia, recunoștința, smerenia etc. De asemenea, pot realiza o colecție de versete și învățături biblice care fundamentează ecologia creștină.

- **Dezbateri teologice cu tematică ecologică**

Elevii pot fi implicați în dezbateri în care să argumenteze din perspectivă religioasă, cu citate din Scriptură, teme precum: „Poluarea – un nou păcat al omului modern?”, „Mai putem vorbi despre sfințirea creației într-o lume industrializată?”, „Cum putem trăi creștinește în armonie cu natura?”

- **Rugăciunea și meditația religioasă**

Elevii pot analiza textul Psalmilor 103 și 148 și pot rosti/ audia fragmente din aceștia în înregistrări din cadrul slujbei. Pot medita la frumusețea și perfecțiunea creației în urma vizionării unor documentare din mediul online sau create de ei.

- **Învățarea prin proiecte**

Elevii pot realiza în echipă proiecte multimedia interdisciplinare (prezentare, afiș, mini-documentar sau site) cu teme precum: „Virtuțile creștinului ecologist”, „Cumpătarea creștină – echilibru între dar și responsabilitate”, etc.

- **Învățarea prin Podcast religios**

Elevii pot crea un podcast religios (cu sprijinul profesorului) în care discută teme precum: „Ce spune Biblia despre grijă față de natură?”, „Cum se împacă dezvoltarea cu credința?”, „De ce consumismul este o problemă spirituală?”, „Cum se reflectă grija pentru creație în viața unui preot?” etc. prin care se încurajează gândirea critică și exprimarea valorilor religioase în limbaj actual. Pot fi invitate diferite persoane: preotul paroh, profesori universitari, ecologiști creștini etc.

- **Învățarea prin implicare în comunitate (*Service learning* religios)**

Elevii pot fi implicați în: acțiuni de voluntariat ecologic, campanii de informare cu mesaje creștine (ex: „Creația este darul lui Dumnezeu, nu locul nepăsării noastre!”, „Cumpătarea începe cu inima milostivă” etc.), organizarea unei slujbe sau rugăciuni pentru protejarea mediului (în cadrul unor parteneriate Școală-Familie-Biserică).

Prin diversificarea metodelor didactice și adaptarea lor la contextul actual, ora de Religie devine un spațiu privilegiat în care elevii învață să înțeleagă corect valorile morale și rolul acestora în dezvoltarea personală și socială, să trăiască autentic și să acționeze responsabil, își dezvoltă echilibrul interior și emoțional în lumina credinței, să exerseze competențe digitale și sociale esențiale pentru lumea contemporană, să își afirme identitatea spirituală, valorile și apartenența la comunitatea de credință.

## B. Abordarea conținuturilor

Abordarea **conținuturilor presupune** o atitudine flexibilă a profesorului de Religie, prin

accentul pus pe: valorificarea experiențelor de viață ale elevilor; accentuarea caracterului aplicativ al conținuturilor, creând contexte semnificative de învățare pentru viața reală; abordări diferențiate ale conținuturilor învățării, în acord cu experiențele elevilor și cu contextul social în care trăiesc aceștia; realizarea de conexiuni între Religie și alte discipline de studiu.

Conținuturile propuse în programa școlară nu reprezintă teme de lecții, ci unități tematice. Numărul de conținuturi (între 13-16 teme, la nivelul fiecărei clase) de pe parcursul unui an școlar permite: abordarea unor conținuturi pe parcursul mai multor ore, în funcție de complexitatea acestora, de nivelul clasei de elevi, de particularitățile comunității; abordarea unor teme sau aspecte suplimentare, cu rol de adaptare a orei de Religie la specificul clasei de elevi/a comunității.

Ordinea abordării conținuturilor nu este una prestabilită prin programa școlară. Profesorul are libertatea de a planifica în manieră personalizată ordinea în care va prezenta temele, în acord cu logica firească a domeniului și cu specificul vieții religioase a comunității, precum și în relație cu teme de la alte discipline de studiu.

Din punctul de vedere al specificului domeniului teologic, s-a utilizat următoarea matrice de dezvoltare a conținuturilor:

- pentru fiecare an de studiu s-a ales o temă centrală: „Așteptându-L pe Cristos, chemații lui Dumnezeu sunt părtași la planul Său de mântuire” (clasa a IX-a), „Victoria valorilor omului nou, atent la Cristos, și revelarea planului de mântuire al lui Dumnezeu” (clasa a X-a), „Viața omului atent la Cristos în lume” (clasa a XI-a), „În Sfânta Biserică a lui Cristos - în lucrarea planului de mântuire al lui Dumnezeu” (clasa a XII-a);

- la nivelul fiecărei clase, tema centrală a fost abordată din perspectiva a cinci domenii, centrate pe: aspecte de învățătură creștină („Identitatea religioasă - învățătura de credință, valori religioase: Omul creat după asemănarea lui Dumnezeu este moștenitor al lui Cristos”), aspecte de modele de viață („Persoane biblice și modele de viață: Aleșii lui Dumnezeu lucrează voia Sa în lume”), aspecte de viață comunitară („Comunitatea religioasă: Atenția la Cristos este un formator al vieții comunității”), aspecte de morală religioasă aplicată („Aplicarea valorilor religioase în viața personală și comunitară: Omul creat după asemănarea lui Dumnezeu este un reprezentant al sistemului de valori al lui Cristos”), aspecte legate de sărbători („Sărbătorile creștine și celebrarea lor: Omul creat după asemănarea lui Dumnezeu și celebrarea noii creații”).

	<b>Clasa a IX-a</b>	<b>Clasa a X-a</b>		<b>Clasa a XII-a</b>
<i>„Toate prin El s-au făcut...” Ioan 1:3</i>	<i>Așteptându-L pe Cristos, chemații lui Dumnezeu sunt părtași la planul Său de mântuire</i>	<i>Victoria valorilor omului nou, atent la Cristos, și revelarea planului de mântuire al lui Dumnezeu</i>	<b>Clasa a XI-a</b> <i>Viața omului atent la Cristos în lume</i>	<i>În Sfânta Biserică a lui Cristos - în lucrarea planului de mântuire al lui Dumnezeu</i>
Identitatea religioasă: învățătura de credință, valori religioase: <i>Omul creat după asemănarea lui Dumnezeu este moștenitor al lui Cristos</i>	Poporul ales se bucură și Îl slăvește pe Dumnezeu Creatorul	Cuvântul S-a făcut trup și noi am devenit copii ai lui Dumnezeu	Viața în mâinile lui Cristos	O lume în așteptarea Mântuitorului și formele căutării
Persoane biblice și modele de viață: <i>Aleșii lui Dumnezeu lucrează voia Sa în lume</i>	Poporul legământului vestește promisiunea lui Dumnezeu	Apostolii și misiunea	Cu Cristos în provocările tinereții	Cei care îl urmează pe Cristos, răspânditori

				devotați ai Evangheliei
Comunitatea religioasă: <i>Atenția la Cristos este un formator al vieții comunității</i>	Dumnezeu formează o comunitate – o împărăție din poporul lui Israel	„Fiți împlinitori ai Cuvântului, nu numai ascultători ”	Cu suflet tânăr pe calea credinței lui Cristos	Viața bazată pe valorile creștine presupune reînnoirea.
Aplicarea valorilor religioase în viața personală și comunitară: <i>Omul creat după asemănarea lui Dumnezeu este un reprezentant al sistemului de valori al lui Cristos</i>	Cei aleși se bucură în legea și în învățătura lui Dumnezeu	Isus este Învățătorul ieri, azi și în veci	Călăuza lui Cristos și semnele drumului vieții	A rămâne în prezența lui Cristos
Sărbătorile creștine și celebrarea lor: <i>Omul creat după asemănarea lui Dumnezeu și celebrarea noii creații</i>	Sfinții lui Dumnezeu sărbătoresc așteptându-l pe Cristos.	Să sărbătorim privind la Cristos	Sărbătorind comuniunea lui Cristos	Modalitățile de celebrare a comuniunii cu Cristos

În abordarea conținuturilor se pot utiliza **elemente de tip predominant confesional** (rugăciuni, texte biblice, cântece religioase) recomandate a fi abordate pe parcursul fiecărei clase. Acestea nu vor fi analizate ca unități de conținut de sine stătătoare, ci vor constitui modalități de exemplificare a temelor anterior menționate.

### Clasa a IX-a

#### Rugăciuni:

- rugăciunea (cântarea) lui Moise la Marea Roșie – Exod 15; rugăciunea Anei – 1 Samuel 2,1–10; Psalmii de laudă ai lui David – Psalmii 8; 19; 103; 145; Psalmul 86 – „Ascultă-mi rugăciunea, Doamne...”; rugăciunea lui Neemia pentru popor – Neemia 1,4–11; Psalmii 13; 22; 42–43; 74; 137; plângerile lui Ieremia; rugăciunea lui David – rugăciune de pocăință – Psalmul 51; rugăciunea lui Daniel pentru popor – Daniel 9,4–19; rugăciunea lui Ezra – Ezra 9; mijlocirea lui Moise pentru popor – Exod 32,11–14; rugăciunea lui Iosafat – 2 Cronici 20,5–12; mărturisirea poporului cu Neemia – Neemia 9; Avraam mijlocește pentru Sodoma – Geneza 18,22–33; Moise dialoghează cu Dumnezeu – Exod 32–33; dialogul lui Iov cu Dumnezeu – Iov 3–42; rugăciunea lui Solomon la sfințirea templului – 1 Regi 8,22–53; binecuvântarea preoțească – Numeri 6,24–26; Psalmii de mulțumire cultică
- teme pentru formularea, rostirea unor rugăciuni libere cu tema: slăvirea lui Dumnezeu, recunoștință și mulțumire lui Dumnezeu, rugăciuni de dialog personal cu Dumnezeu, rugăciuni de pocăință, rugăciuni de plângere și lamentație

#### Texte biblice:

- texte biblice recomandate pentru exemplificarea conținuturilor: 2 Timotei 3:16–17, Luca 4:14–21, Evrei 11, Apocalipsa 21:1–8, Geneza 1–2, 3, 6–9, 1, 15, 17:1–14, 28:10–22, 32:23–33, 37–50 (fără cap. 38), Exodul 2:1–10, 3, 12, 14:15–21, 15–17, 19–20, 25–40, 32–33, Leviticul 3, 23, Numeri 13–14, 21:1–9, 22–24, Iosua 1–4, Judecători 6–7, 1 Samuel 8, 16, 17, 22:1–10, 24, 2 Samuel 5, 6, 11–12, 15–18, 1 Împărați 1:11–40, 2:1–9, 3, 8, 9:1–9, 12, 2 Cronici 14–16, 17–20, 2 Împărați 11–12, 18–20, 22–23, Ezra 6, 7, 9, Neemia 1, 2, 4, 8, Psalmi 8, 9, 23, 24, 64, 83,

103, 145, Proverbe 1:7, 4:7, 5-7, 6:6, 9:10, 13:20, 18:21, Daniel 1, 2, 3, 6, 7, Isaia 7:14, 9:5-6, 53:1-12, Ieremia 23:5-6, Mica 5:1, Zaharia 9:9, 13:1

Cântece religioase:

- din Cartea de Cântece a Bisericii Reformate: cântecele cu numerele 23, 90, 153, 399, 412, 496, 504
- cântece pentru copii și tineret: „Atyám két kezedben”, „Minden mi él, csak téged dicsér”, „Eljöttem Istenem”, „Erőt adsz minden helyzetben”

### **Clasa a X-a**

Rugăciuni:

- rugăciunea omului care: răspunde chemării – Marcu 1,16-20; 1 Samuel 3,10; caută înnoirea – Ioan 3,1-8; Psalmul 51; cere putere în ispită – Matei 4,1-11; Matei 6,13; cere vindecare și pace sufletească – Marcu 2,1-12; Ioan 5,1-9; caută speranță – Ioan 11,1-44; se roagă pentru comunitate și Biserică – Ioan 17,20-23; este recunoscător pentru mântuire – Matei 28,1-10; Faptele Apostolilor 2,1-4; cere călăuzirea lui Dumnezeu în luarea deciziilor – Matei 26,39; Psalmul 25,4-5; rugăciunea ucenicului care umblă în credință – Evrei 12,1-3; Filipeni 4,13; rugăciunea comunității care slujește – Faptele Apostolilor 2,42-47
- teme pentru formularea, rostirea unor rugăciuni libere cu tema: mulțumire și de mijlocire pentru diferite situații de viață; momente de îndoială, decizie, reîncepere, responsabilitate comunitară;

Texte biblice:

- texte biblice recomandate pentru exemplificarea conținuturilor: Matei 4,4; 2 Timotei 3,16-17; Luca 1,26-38; Ioan 1,1-14; Matei 3,13-17; Matei 4,1-11; Luca 5,1-11; Marcu 2,13-17; Ioan 21,15-19; Faptele Apostolilor 2,42; Faptele Apostolilor 16,16-39; Faptele Apostolilor 10,23-48; Iacov 3,5; Iacov 1,5; Evrei 11-13; Apocalipsa 2,10; Apocalipsa 3,19-20; Matei 7,24-27; Matei 13; Luca 15,11-32; Luca 10,25-37; Luca 5,17-26; Matei 16,24-26; Ioan 5,1-11; Luca 8,40-56; Ioan 11,1-44; Matei 14,13-33; Ioan 3,1-21; Matei 21,9; Luca 22,19-20; Matei 26,75; Ioan 19,30; Ioan 20,21-23; Luca 24,5-7; Matei 28,7; Matei 28,18-20; Faptele Apostolilor 2,33; Luca 1-2; Ioan 1,1-14; Matei 3,13-4,11; Matei 21,1-11; Matei 26-28; Faptele Apostolilor 1-2; Marcu 1,16-20; Faptele Apostolilor 2,42-47; Ioan 13,1-15; Ioan 21,1-14; Iacov 1,19-27; Iacov 2,14-17; Evrei 10,23-25; Apocalipsa 21,1-7; Matei 7,24-27; Luca 15,11-32; Luca 10,25-37; Ioan 3,1-17; Marcu 4,35-41; Marcu 5,21-43; Ioan 11,1-44; Matei 28,16-20; Faptele Apostolilor 2,1-4; Faptele Apostolilor 10; 16,6-15; Ioan 17,20-23; Matei 26,36-46; Ioan 20,19-29; 1 Corinteni 15,20; Filipeni 2,1-11; Filipeni 4,13; Efeseni 4,1-6

Cântece religioase:

- din Cartea de Cântece a Bisericii Reformate: cântecele cu numerele 42, 425, 433, 482
- cântece pentru copii și tineret: „Minden mi él”, „Csend van bennem”, „Ne félj, mert megváltottalak”, „Magányos voltam”, „Mindig csak Rólad énekelnék”, „Atyám, két kezedben”, „Erőt adsz minden helyzetben”, „Tégy engem békeköveteddé”, „Írd át álmaim”

### **Clasa a XI-a**

Rugăciuni:

- rugăciunea omului care trăiește o viață morală, plăcută lui Dumnezeu: Psalmul 15; rugăciunea lui Isus pentru dușmanii Săi pe cruce: Luca 23, 34; rugăciunea omului care se roagă pentru dușmanii săi: Rugăciunea lui Ștefan: Faptele Apostolilor 7, 60; rugăciunea omului care laudă puterea creatoare a lui Dumnezeu: Psalmul 104; în situații de eșec, în disperare: Psalmul 13; rugăciunea omului care aleargă la Dumnezeu: Iov 1, 20-21; rugăciunea omului sincer, fără ipocrizie: Rugăciunea vameșului: Luca 18, 13; rugăciunea omului care experimentează odihna și reîmprospătarea în Dumnezeu: Psalmul 23; rugăciunea de mulțumire a celui care respectă ziua de odihnă: Psalmul 92; rugăciunea omului care se roagă pentru purificare morală: Psalmul 15; rugăciunea omului aflat în situație de decizie pentru călăuzirea lui Dumnezeu: Psalmul 25
- teme pentru formularea, rostirea unor rugăciuni libere cu tema: în fața unei decizii, într-o criză morală sau personală, în situații de eșec, în căutarea drumului, în fața provocărilor

Texte biblice:

- texte biblice recomandate pentru exemplificarea conținuturilor: Galateni 5,13; Romani 14,12; Ioan 8,32; Matei 22,31-33; Ioan 3,16; 2 Corinteni 1,3-4; 2 Petru 3,9; Apocalipsa 21,3-4;

Psalzii 51; 1 Samuel 30,1–6; Psalmii 37,23–24; Psalmii 42; Proverbe 29,25; Isaia 41,10; Matei 14,22–33; Matei 6,7; Filipeni 2,12–13; Romani 12,2; Luca 4,18–19; Ioan 15,13–15; Exod 20,12–17; Deuteronom 5,16–21; Geneza 1,26–28; Matei 16,26; Romani 8,18–22; Proverbe 24,16; Psalmii 34,19; Filipeni 4,13; 2 Corinteni 12,9–10; Proverbe 12,4; Proverbe 31,10; Matei 18,21–35; Cântarea Cântărilor 2; Psalmii 12; Proverbe 10,4; 1 Tesaloniceni 3,10–12; 2 Tesaloniceni 4,11; Matei 25,14–30; Psalmii 31,16; Psalmii 39,6; 1 Cronici 29,12; Geneza 1,28–30; Geneza 2,15; Psalmii 104,24; Exod 20,3; Geneza 1–3; Psalmii 8; 1 Corinteni 6,9–20; 1 Samuel 25,31; Romani 13,5; Matei 5,33–37; Matei 5,21–26; Matei 6,1–18; Matei 22,34–40; Matei 5,43–48; Matei 5,13–16; Ioan 17; Matei 18,20; Ioan 10,1–16; 1 Corinteni 12,12–27; Efeseni 5,15–16; Coloseni 3,17; Filipeni 1,10; Geneza 2,2–3; Isaia 30,15; Psalmii 23,1–3.

Cântece religioase:

- din Cartea de Cântece a Bisericii Reformate: cântecele cu numerele 331, 339, 427, 472
- cântece pentru copii și tineret: „Kedves Barátom”, „Siess, keresztyén”, „Szeretteim, szeressük egymást”, „Te vagy az Isten”, „Új szívem adj”, „Emberek vagy angyalok nyelvén ha szólok”

## **Clasa a XII-a**

Rugăciuni:

- rugăciunea lui: Regele Ștefan cel Sfânt; Martin Luther (de dimineață și de seară); Jean Calvin (de mărturisire a păcatelor); Dietrich Bonhoeffer; Csiba Kálmán, episcop – Mă rog pentru asta...
- teme pentru formularea, rostirea unor rugăciuni libere cu tema: curaj pentru a vesti/a propovădui dragostea lui Cristos; credința noastră să se lege de Cristos, nu de putere; pacea între popoare; pentru lideri înțelepți și în zilele noastre; Duhul lui Dumnezeu să ne modeleze în ucenici ascultători; Cuvântul lui Dumnezeu să fie viu și lucrător (activ) printre noi și astăzi; pentru cei care suferă și pentru cei persecutați; pentru călăuzirea lui Dumnezeu în trăirea responsabilă a libertății; mulțumire și recunoștință pentru moștenirea credinței, pentru curajul mărturisitorilor (sau: al martorilor) și pentru dascălii care au vestit adevărul.

Texte biblice:

- scrieri referitoare la viața personajelor din istoria religiei: Constantin cel Mare, Augustin, Nursiai Benedek, Bonifatius, Regele Ștefan, Sfântul Ladislau, Luther Márton, Kálmán János, Sztárai Mihály, Dévai Bíró Mátyás, Szegedi Kis István, Károli Gáspár, Szenczi Molnár Albert, Kőrösi Csoma Sándor, Martin Luther King, Dietrich Bonhoeffer
- texte biblice recomandate pentru exemplificarea conținuturilor: Fapte 17,26–27; Psalmii 19,2; Matei 15,4–7; Romani 1,16; Fapte 13,47; Matei 13,24–30; Matei 13,33; Matei 13,31–32; Romani 1, 17b; Matei 13,44; 1 Petru 4,11b; Evrei 11,6a; Matei 13,47–48; Deuteronomul 6,4–5; Deuteronomul 10,12–13; Matei 21,33–41; Psalmii 28,7a; Iosua 6,1a; Mica 6,8; Matei 7,24–27; Matei 5,14–15; Matei 13,3–9; Matei 25,14–30; Matei 6,19–21; Romani 8,28a; Luca 15,4–7; Ioan 8,12; Psalmii 96,1; Psalmii 23,1; Evrei 4,12a; Psalmii 35,5; Filipeni 4,13; Iosua 24,15; Romani 8,31b; Proverbele 2,6; Galateni 5,1; Amos 5,24; Matei 5,9; Matei 22,37–39; 2 Timotei 1,7a; Ioan 8,31–32; Efeseni 4,3–6; Matei 6,33

Cântece religioase:

- din Cartea de Cântece a Bisericii Reformate: cântecele cu numerele 181b, 250, 254b, 364, 542
- cântece pentru copii și tineret: „Sokszor úgy érzem”, „Rejts most el”, „Kenyered és bordod”, „Én még mit sem tudtam Rólad”, „Találkozni jöttem Veled”

## **Domenii strategice / teme transversale**

În procesul de elaborare/revizuire curriculară, sistemul educațional românesc se aliniază la principalele strategii naționale, europene și internaționale.<sup>1</sup> Aceste strategii stabilesc direcțiile strategice

---

<sup>1</sup> Cadru normativ:

- *Strategia de incluziune a cetățenilor români aparținând minorității rome 2022–2027 (HG 560/2022)*
- *Strategia națională privind drepturile persoanelor cu dizabilități „O Românie echitabilă” 2022–2027 (HG 490/2022)*
- *Strategia națională privind egalitatea de șanse între femei și bărbați și prevenirea violenței domestice 2021–2027 (HG 1547/2022)*
- *Recomandările Consiliului European privind incluziunea educațională (2021)*

de acțiune (precum dezvoltarea competențelor socio-emoționale, educația pentru sustenabilitate, educația financiară, alfabetizarea digitală și etica inteligenței artificiale, incluziunea și egalitatea de șanse), care devin teme transversale pentru competențele și domeniile de conținut din programele școlare pentru învățământul liceal.

Disciplina Religie – cultul reformat și evanghelic se integrează în următoarele domenii strategice / teme transversale, în corelație cu domeniile educaționale:

- Incluziune, diversitate și egalitate de șanse: se referă la promovarea echității, recunoașterea diversității culturale, egalitatea de gen (femei/bărbați), educația incluzivă și drepturile persoanelor cu dizabilități. Are caracter transversal și contribuie la formarea atributelor *etic, colaborativ, reflexiv*.
- Drepturile omului, participare civică și prevenirea intoleranței / urii: promovează democrația, respectul pentru diversitate, combaterea intoleranței și a discursului urii, consolidând competențele civice și juridice, precum și atributul *etic*.
- Sănătate, bunăstare și stil de viață echilibrat: vizează sănătatea fizică, mintală și emoțională, igiena, prevenția și echilibrul psihofizic, susținând competența personală și socială, precum și atributele *rezilient și responsabil*.

CLASA A	Domeniu strategic / temă transversală		
	Incluziune, diversitate și egalitate de șanse	Drepturile omului, participare civică și prevenirea intoleranței / urii	Sănătate, bunăstare și stil de viață echilibrat
IX.-A	Fundamentarea egalității de șanse și a demnității pe crearea omului după chipul lui Dumnezeu (toți oamenii, indiferent de rasă, gen, statut, sunt egali în fața lui Dumnezeu).	Decalogul și porunca iubirii ca fundamente etice pentru drepturile și responsabilitățile civice. Respectul pentru viață și proprietate.	Rolul odihnei (Sabatul) și al sărbătorilor în menținerea echilibrului psiho-emoțional și spiritual.
X.-A	Studierea atitudinii lui Isus față de persoanele marginalizate (femei, copii, bolnavi, ne-evrei). Modele de incluziune oferite de Hristos.	Concepția reformată despre vocație (chemare): responsabilitatea creștinului de a lucra pentru binele comun (participare civică) și justiție în lume.	Sănătatea mintală și emoțională din perspectivă spirituală: încrederea în Dumnezeu ca sursă de pace și bunăstare interioară.
XI.-A	Tinerii creștini ca promotori ai incluziunii și respectului în mediul școlar și social.	Necesitatea discernământului creștin în fața ideologiilor intolerante sau a discursului instigator la ură. Libertatea de conștiință în teologia reformată.	Relația dintre alegerile morale și consecințele asupra stării de bine și a stilului de viață.
XII.-A	Biserica Universală (ecumenismul și relația cu	Poziția Bisericii față de problemele sociale și	Importanța comuniunii (relațiilor sănătoase,

- *Strategia Națională pentru prevenirea și combaterea antisemitismului, xenofobiei, radicalizării și discursului instigator la ură 2024–2027 (HG 540/2024)*
- *Recomandările Consiliului European privind educația pentru cetățenie democratică (2018)*
- *Planul de acțiune UE privind educația civică (2020)*
- *Proiectul TSI Safe Schools – componenta sănătate mintală (2023–2025)*
- *Planul național pentru promovarea sănătății (Ministerul Sănătății, 2022–2030)*
- *Recomandările OMS privind educația pentru sănătate în școli (2020)*

alte culte/religii) – respectul pentru diversitatea credințelor. Unitatea creștină dincolo de diferențe.	politice – implicarea în apărarea minorităților și a drepturilor fundamentale.	spirituale) pentru bunăstarea generală (spirituală și socială).
--	--	---

### C. Contexte și medii de învățare

Ora de Religie, în învățământul liceal, trebuie să răspundă nu doar nevoii de formare morală și spirituală, ci și realităților unei educații moderne, orientate spre dezvoltarea integrală a elevului. În acest sens, este necesară folosirea unor contexte și medii de învățare variate, care să susțină învățarea activă și colaborativă, formarea competențelor, echilibrul emoțional și spiritual al elevilor, legătura cu comunitatea și viața reală

#### 1. Spații educaționale

- Săli cu aranjamente flexibile – mobilă ușor de reconfigurat, pentru lucru individual, în perechi sau în grupuri. Astfel, se poate trece de la predare frontală la activități colaborative.
- Colțuri de liniște și reflecție – spații special amenajate în clasă (cu postere, ilustrații, lumânări, citate motivaționale) care oferă elevilor un cadru intim și liniștit pentru reculegere, rugăciune personală, meditație sau exprimarea gândurilor și emoțiilor într-un jurnal personal. Pot fi folosite la începutul orei sau pentru activități de autocunoaștere.
- Cabinetul de religie/ Ateliere de creație religioasă – spații destinate realizării de afișe, lucrări artistice cu tematică religioasă, colaje, lucrări de artă pictate sau prezentări tematice, în care elevii își pot exprima creativ viziunea asupra valorilor creștine.
- Biserica și centrele educative de lângă acestea, ce oferă un loc pentru rugăciune și meditație, dar și spații de activități curriculare și extracurriculare de diferite tipuri

#### 2. Învățare combinată (fizică și digitală)

- Învățare mixtă – combinarea lecțiilor desfășurate în clasă cu activități online. De exemplu: temele pot fi trimise prin platforme educaționale, iar elevii pot urmări materiale video sau audio religioase ca suport pentru reflecții sau dezbateri.
- Învățare în secvențe de format scurt – utilizarea de materiale digitale scurte (video, citate, versete, imagini cu mesaje morale) pentru a declanșa discuții sau pentru a oferi elevilor „pastile de înțelepciune” creștină ușor de reținut.

#### 3. Învățarea prin utilizarea realității virtuale (VR) și augmentate (AR)

- Vizite virtuale – folosirea tehnologiei pentru vizitarea unor locuri cu semnificație religioasă (muzee, biserici istorice), fără a ieși din clasă. Aceste experiențe pot fi completate cu activități de cercetare, prezentări sau reflecții scrise.
- Simulări și reconstituiri – folosirea aplicațiilor care reconstituie evenimente biblice, epoci istorice sau viețile personajelor din istoria bisericii, pentru ca elevii să înțeleagă mai profund contextul religios și mesajul spiritual al acestor momente.

#### 4. Învățare personalizată și adaptată

- Trasee personalizate de învățare – profesorul poate crea activități diferențiate în funcție de nevoile, nivelul și interesele elevilor, de specificul experienței religioase a acestora.
- Accesibilitate pentru toți elevii – folosirea diverselor forme de exprimare (scris, vorbit, desenat, înregistrări audio), astfel încât fiecare elev să-și poată exprima ideile și trăirile religioase într-un mod autentic și accesibil.

#### 5. Învățare prin colaborare și implicare comunitară

- Proiecte în echipă sau în parteneriat cu alte școli – realizarea de activități comune pe teme religioase sau morale.
- Campanii educative sau sociale – elevii pot organiza acțiuni caritabile, expoziții sau campanii în cadrul școlii sau al comunității, promovând valorile creștine precum solidaritatea, iertarea sau respectul față de aproapele.

#### 6. Practici cu rol spiritual și emoțional

- Momente de rugăciune sau liniște – la începutul sau finalul orei, pot fi introduse scurte momente de rugăciune, tăcere meditativă sau ascultare a unei reflecții audio cu mesaj religios.

- Lectură religioasă ghidată – citirea unor texte religioase sau morale urmată de reflecții personale, scrise sau în grup. Se pot folosi fragmente din Biblie, autori contemporani sau mărturii de credință.
- Scrierea duhovnicească – activități precum „Scrisoare către Dumnezeu”, „Jurnalul sufletului”, „Jurnal de recunoștință” sau „Gândul zilei”, prin care elevii își pot exprima trăirile interioare, dorințele, mulțumirile sau întrebările existențiale.

### **7. Inteligența artificială ca facilitator al învățării (sub îndrumarea profesorului)**

- Elevii utilizează aplicații bazate pe inteligența artificială pentru a explora conținuturi religioase, sub îndrumarea profesorului.
- AI oferă explicații suplimentare, exemple, sinteze sau definiții pentru o mai bună înțelegere a temelor studiate.
- Profesorul ghidează activitatea, stabilește obiective clare și monitorizează modul în care elevii folosesc AI.
- AI sprijină învățarea personalizată, oferind feedback și resurse adaptate ritmului fiecărui elev.
- Elevii pot folosi AI pentru a formula întrebări, crea prezentări, reflecta asupra valorilor morale și religioase.

Prin valorificarea acestor contexte și medii de învățare, elevul este plasat în centrul procesului educațional, ca participant activ, nu doar receptor de informații, se formează nu doar competențe cognitive, ci și dimensiunea emoțională și spirituală a elevului, se creează o legătură între tradiție și inovație, între valorile perene ale credinței și cerințele societății actuale. Astfel, Religia devine o disciplină vie, ancorată în realitate, cu impact formator asupra caracterului, atitudinilor și alegerilor personale.

## **D. Aspecte privind evaluarea**

Odată cu includerea Religiei ca disciplină opțională în cadrul examenului de Bacalaureat, procesul de evaluare capătă o importanță și mai mare în configurarea traseului educațional al elevilor. Evaluarea în liceu trebuie să reflecte atât formarea competențelor cognitive și spirituale, cât și capacitatea de aplicare a valorilor moral-religioase în viața personală și comunitară.

### **1. Relația organică predare-învățare-evaluare**

În cadrul orei de Religie la liceu, evaluarea este strâns legată atât de învățare, cât și de predare, constituind împreună un sistem coerent și dinamic. Evaluarea nu trebuie privită ca o activitate separată, ci ca un proces continuu, integrat în întregul parcurs educațional, care oferă feedback valoros pentru elev, dar și pentru profesor. Această relație organică implică:

- adaptarea strategiilor de predare în funcție de nevoile identificate ca urmare a evaluărilor inițiale, de parcurs, finale;
- orientarea învățării către formarea de competențe reale, nu doar acumularea de cunoștințe;
- motivarea elevului, prin recunoașterea progresului său și prin valorizarea reflecției personale;
- corelarea evaluării cu finalități educaționale, în special în perspectiva includerii Religiei ca disciplină opțională de Bacalaureat.

Evaluarea contribuie astfel la formarea și dezvoltarea competențelor specifice disciplinei Religie, la îmbunătățirea continuă a predării și a învățării, prin adaptarea conținuturilor și metodelor la nivelul real al clasei, prin sprijinirea elevului în procesul de autocunoaștere și asumare a valorilor creștine.

### **2. Evaluarea ca mijloc de motivație și reglare**

La liceu, evaluarea va accentua două funcții esențiale ale evaluării: funcția de reglare și funcția motivațională.

Evaluarea oferă profesorului feedback cu privire la eficiența metodelor folosite, la înțelegerea conceptelor și valorilor de către elevi, la necesitatea de adaptare sau reluare a unor conținuturi, respectiv la progresul fiecărui elev.

Din perspectiva elevului, aflat în etapa consolidării identității și a asumării valorilor personale, evaluarea trebuie să valorizeze progresul personal al acestuia, să încurajeze implicarea lui activă și autentică, să pună accent pe responsabilitate și autocunoaștere, respectiv să susțină decizia informată privind continuarea studiilor sau alegerea unei direcții vocaționale/ profesionale.

### **3. Metodologia evaluării**

#### **a) Evaluare tradițională (sumativă și formativă), prin:**

- teste scrise (cu itemi obiectivi și subiectivi);
- evaluări orale structurate (răspunsuri argumentate, eseuri).
- verificarea învățării prin întrebări și activități de consolidare la finalul unităților de învățare.

#### **b) Metode moderne/ alternative de evaluare**

- portofoliul personal – colectare de reflecții, eseuri, jurnale spirituale, fișe de activitate, proiecte și produse creative realizate în timp;
- proiectul tematic – individual sau în grup, cu teme relevante din programa de Religie, ce implică documentare, aplicare practică și prezentare argumentată;
- autoevaluarea ghidată – prin fișe sau jurnale de reflecție, elevii sunt invitați să evalueze ce au înțeles, cum s-au raportat emoțional și ce valori au interiorizat;
- observarea sistematică – a participării, a implicării în discuții și dezbateri, a comportamentului și atitudinilor exprimate în contexte de învățare;
- evaluarea produselor de învățare – afișe, prezentări, creații artistice sau digitale cu conținut moral-religios;
- studii de caz și rezolvarea de dileme morale – permit evaluarea capacității elevului de a analiza critic, de a formula judecăți morale și de a aplica valorile creștine în situații reale;
- activități practice – implicarea elevilor în acțiuni cu caracter moral, filantropic sau spiritual, care pot fi ulterior evaluate prin jurnal de reflecție, discuții sau portofoliu.

#### **c) Metode care valorifică competențele digitale și interdisciplinare**

- proiecte realizate cu ajutorul tehnologiei: prezentări, materiale video, podcasturi tematice;
- portofolii digitale: organizarea materialelor pe platforme educaționale (ex. Google Classroom, Moodle);

#### **4. Valorificarea progresului individual**

În centrul procesului evaluativ rămâne progresul elevului, nu comparația între elevi. Astfel, se va urmări cum evoluează fiecare elev din punct de vedere cognitiv, afectiv și spiritual, cum își dezvoltă capacitatea de a reflecta, a decide, a ierta, a fi solidar, în ce măsură valorile creștine devin parte a identității personale.

Evaluarea la disciplina Religie în liceu trebuie să devină o călătorie de autocunoaștere, reflecție și angajare personală. Mai ales în contextul includerii acesteia ca opțiune pentru Bacalaureat, este esențial ca procesul de evaluare să fie cuprinzător (valorificând toate dimensiunile învățării), personalizat (adaptat ritmului și profilului fiecărui elev) și motivant (stimulând dorința de cunoaștere, de aprofundare și de trăire autentică a credinței).

#### **E. Religia ca disciplină de Bacalaureat – implicații pentru predare-învățare-evaluare**

Dacă elevul optează pentru Religie ca disciplină de Bacalaureat, evaluarea finală trebuie să reflecte:

- claritatea și coerența exprimării orale sau scrise;
- cunoștințele teologice fundamentate pe textul biblic, tradiția creștină și reflecția morală;
- capacitatea de argumentare morală și religioasă;
- interiorizarea valorilor și aplicarea lor în contexte personale și sociale.

Pregătirea pentru această evaluare poate include: simulări de probă scrisă, ateliere de argumentare și dezbateri, exerciții de interpretare a textului religios, reflecții pe marginea unor teme de actualitate.

Un aspect important îl constituie în acest context evaluarea prin teste grilă, care reprezintă o propunere modernă, menită să aducă mai multă obiectivitate și eficiență în procesul de examinare. Acest tip de testare permite corectarea rapidă și eliminarea erorilor subiective, oferind tuturor elevilor șanse egale. Totuși, religia este o disciplină care pune accent pe valori, reflecție personală și înțelegere profundă, aspecte greu de surprins doar prin alegeri de tip grilă. Prin urmare, este important ca forma de evaluare să păstreze un echilibru între rigoarea testării și specificul acestei discipline de învățământ.

Pregătirea pentru evaluarea la religie prin teste grilă presupune o abordare diferită față de învățarea clasică, axată pe redactarea de eseuri sau răspunsuri dezvoltate, și implică:

- înțelegerea temelor esențiale din programa școlară;
- memorarea noțiunilor-cheie, în condițiile în care testele grilă cer adesea identificarea corectă a unor termeni, personaje, texte sau concepte, fapt care implică reținerea de date și idei principale, respectiv identificarea cu ușurință a unor concepte din context;

- exersarea cu teste grilă, pentru a familiariza elevul cu formatul acestora, din manuale, culegeri, platforme online, care facilitează analiza greșelilor și conștientizarea lacunelor;
- dezvoltarea atenției și a concentrării, prin exerciții de citire atentă a întrebărilor și a tuturor variantelor de răspuns pentru evitarea confuziilor între termeni apropiați;
- organizarea eficientă a timpului, care implică realizarea unui plan de învățare structurat, în care materia este împărțită pe teme, revizuirea regulată a cunoștințelor, simulări ale examenului de bacalaureat, pentru a gestiona timpul în examen.

Pregătirea pentru acest tip de evaluare combină memorarea logică cu practica aplicată și atenția la detalii, fiind o modalitate eficientă de a consolida cunoștințele religioase într-un format accesibil.

Profesorul poate utiliza metode și tehnici didactice moderne și adaptate scopului evaluării.

1. Învățarea prin exersarea testelor grilă, pentru familiarizarea cu structura testului și cu tipul de întrebări
2. Învățarea prin intermediul fișelor structurate și a schemelor recapitulative, care ghidează elevul în procesul de învățare și recapitulare
3. Învățarea prin jocuri (de tip „quiz”) sau concursuri, pentru creșterea motivației și repetarea activă a informațiilor
4. Învățarea prin organizatori grafici (hărți mentale/ conceptuale, scheme logice), pentru structurarea logică a informației și evidențierea legăturilor dintre concept
5. Învățarea prin asociere logică și mnemonică, pentru memorarea detaliilor prin reguli logice sau dispozitive mnemonice, iar nu mecanic
6. Învățarea prin explicații și povestiri biblice, pentru înțelegerea profundă și memorarea mai ușoară a temelor
7. Învățarea colaborativă (peer learning), pentru realizarea schimbului de idei și al sprijinului între colegi
8. Învățarea prin predare (reciprocal teaching), pentru fixarea cunoștințelor și dezvoltarea gândirii critice

O predare eficientă susține atât învățarea logică, cât și memorarea activă, într-un mod atractiv și eficient pentru elevi. Astfel, pe lângă manual, fișe de lucru, culegeri cu teste grilă, pot fi folosite și alte mijloace de învățământ, precum: cartonașe cu variante de răspuns (A, B, C, D), grile scanabile (tip Scantron) – acolo unde sunt disponibile sisteme de evaluare automată, baze de date cu întrebări, din care profesorii pot genera teste variate, afișe/ postere cu concepte religioase-cheie, care facilitează învățarea vizuală.

În tot acest proces, un rol esențial îl are feedback-ul continuu și autoevaluarea, care facilitează conștientizarea de către elevi asupra progresului înregistrat și promovează autonomia acestora în învățare.

#### **F. Adaptarea procesului de predare-învățare-evaluare la specificul diferitelor grupuri de elevi**

În cadrul orelor de Religie, este esențială adaptarea strategiilor didactice, a conținuturilor și a modalităților de evaluare pentru a răspunde nevoilor diverse ale elevilor, în special ale celor cu cerințe educaționale speciale (CES) și/sau dizabilități. Acest demers implică utilizarea unor metode active, centrate pe elev, care să stimuleze participarea, empatia și reflecția personală, precum și personalizarea sarcinilor de lucru în funcție de ritmul și stilul de învățare al fiecărui elev. Materialele didactice pot fi adaptate vizual, auditiv sau tactil, în funcție de tipul dizabilității, iar evaluarea trebuie să fie continuă, formativă, oferind feedback constructiv și încurajând progresul individual. Colaborarea cu profesorii de sprijin, consilierul școlar și familia este, de asemenea, un element-cheie pentru integrarea eficientă a elevilor cu CES în activitățile de la clasă, asigurând un climat incluziv și valorificând potențialul fiecărui elev.

## GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
BERE ZSUZSÁNA ERZSÉBET	Profesor	Liceul Reformat „Lorántffy Zsuzsanna”, Oradea, Bihor
KÁLMÁN-PALI KATALIN-KINGA	Profesor	Liceul Teoretic „Onisifor Ghibu”, Cluj-Napoca, Cluj
KANYA EDIT	Profesor	Liceul Tehnologic nr. 1, Suplacu de Barcău, Bihor Școala Gimnazială nr. 1, Balc, Bihor
SÓGOR ERZSÉBET-GYÖNGYI	Profesor	Liceul Pedagogic „Benedek Elek” Odorheiu Secuiesc, Harghita
ZALÁNYI ERZSÉBET	Profesor	Liceul Vocațional Reformat Târgu Mureș, Mureș

## RESPONSABILI/COORDONATORI ȘTIINȚIFICI

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență	Calitate
ZĂBAVĂ MIHAELA	Consilier CNCE	Centrul Național pentru Curriculum și Cercetare	Responsabil CNCE
CSAKI PETER	Consilier MEC	Ministerul Educației și Cercetării	Responsabil MEC
PÎSLARU CĂTĂLIN	Inspector general MEC	Ministerul Educației și Cercetării	Responsabil MEC
PÜSÖK SAROLTA	Profesor universitar / Doctor	Universitatea Babeș-Bolyai, Facultatea de Teologie Reformată și Muzică, Cluj-Napoca, Cluj	Coordonator științific

## RESPONSABILI/COORDONATORI/COLABORATORI

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență	Calitate
SZŰCS EVA-MONICA	Profesor – consilier	Sinodul Bisericii Reformate din România - Institutul Pedagogic Reformat	Coordonator cult